

Πολύ ανθρώπινο και πέρα από την θεολογία: Ο Ιησούς και οι απόστολοι

Εισαγωγή

«Των Γαλιλαίων η σκευωρία πλάσμα εστίν ανθρώπων υπό κακουργίας συντεθέν. Έχουσα μεν ουδέν θείον...».

(Ιουλιανός, «Κατά Γαλιλαίων λόγος», 39a)

(Δηλαδή: «Η μηχανορραφία των Γαλιλαίων είναι κατασκεύασμα ανθρώπων που την σύνταξαν από κακή πρόθεση. Δεν έχει τίποτε το θεόπνευστο...»).

Οι ευαγγελικές διηγήσεις είναι επικαλυμμένες με πολλά στοιχεία που προσαρμόστηκαν σε αυτές και είναι παρμένα είτε από την Παλαιά Διαθήκη, είτε από τις παραδόσεις των εθνικών. Για παράδειγμα, ο πολλαπλασιασμός των άρτων είναι μια βελτιωποιημένη αντιγραφή της αντίστοιχης διηγήσεως της Παλαιάς Διαθήκης, όπου ο Ελισαίε πολλαπλασιάζει τους κριθαρένιους άρτους. Το περπάτημα στο νερό, είναι αντιγραφή του περπατήματος του Βούδα, του Διόνυσου, και του Ποσειδώνα, πάνω στο νερό. Είναι επίσης επικαλυμμένες με ερμηνείες που προστέθηκαν σταδιακά στο διάβα των αιώνων, με σκοπό να εξυπηρετήσουν τις εκάστοτε ερμηνευτικές και απολογητικές ανάγκες της Εκκλησίας. Ωστόσο, όλη αυτή η θεολογική κατασκευή καταρρέει όταν κανείς προσέξει ιδιαίτερα τις λεπτομέρειες, όπου αποκαλύπτεται η καθαρά ανθρώπινη διάσταση των πραγμάτων. Και αυτή δεν είναι ούτε όμορφη ούτε λαμπρή. Είναι δύσκολο όλα αυτά να γίνουν αποδεκτά, διότι ο Χριστιανισμός κυριαρχεί εδώ και αιώνες. Η εικόνα που έχει σχηματίσει ο μέσος άνθρωπος για τον Ιησού και τους αποστόλους του, είναι τελείως διαφορετική από αυτά που θα διαβάσει παρακάτω. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ακόμα και εκείνος που θρησκεύει και δείχνει ενδιαφέρον για τα περί της πίστεώς του, πολλές φορές κατανοεί αυτό που του έχουν εξηγήσει και ερμηνεύσει οι επαγγελματίες χριστιανοί (ιερείς, θεολόγοι). Διαβάζει, αλλά κατανοεί αυτό που οι άλλοι θέλουν για αυτόν να κατανοήσει. Δεν υποτιμώ, στο σημείο αυτό, την νοημοσύνη κανενός. Άλλωστε και ο υποφαινόμενος, στην ίδια παγίδα έπεσε κάποτε.

Επισημαίνω όμως το γεγονός ότι ο ανθρώπινος εγκέφαλος «μαθαίνει» ή καλύτερα τον «μαθαίνουν» να λειτουργεί με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Σε συλλογικό επίπεδο, το κατηχητικό, η παιδεία που με βάση το Σύνταγμα είναι «ελληνοχριστιανική»(!), η Εκκλησία με όσα επιβάλλει στο Κράτος, όλα αυτά περιορίζουν την ανθρώπινη σκέψη και την εγκλωβίζουν σε κουτιά και σε υποχρεώσεις. Σε συνήθειες. «Πρέπει» να γίνεται «αγιασμός», «πρέπει» να γίνεται προσευχή στα σχολεία, «πρέπει» να εκκλησιαζόμαστε, «πρέπει» στην εορτή των τριών Ιεραρχών να πηγαίνουν και τα σχολεία (άσχετο αν οι τρεις Ιεράρχες καθυβρίζουν στα κείμενά τους την ελληνική σκέψη και παιδεία). «Πρέπει» τα θρησκευτικά να έχουν χαρακτήρα ομολογιακό-απολογητικό και όχι θρησκευολογικό. «Πρέπει» δηλαδή, να κατηχείται ο μαθητής και όχι να διδάσκεται αντικειμενικά και τις άλλες θρησκείες. Και πόσα άλλα «πρέπει»...

Σε ατομικό επίπεδο, πόσες φορές δεν προσπερνά κανείς κάποιες λεπτομέρειες, ή πόσες φορές δεν ανατρέχει σε ερμηνευτικές προσεγγίσεις άλλων (θεολογικά υπομνήματα, πατερική γραμματεία, στον πνευματικό του «πατέρα» κοκ), προκειμένου να μάθει τι εννοεί το τάδε ή το δείνα εδάφιο, ενώ αυτό είναι ξεκάθαρο σε αυτό που θέλει να πει; Για παράδειγμα, τι άλλο θα μπορούσε να εννοεί ο Ιησούς, όταν φέρεται να λέει στον πλούσιο νέο που τον αποκαλεί «αγαθό», το «τι με λες αγαθό; Κανείς δεν είναι αγαθός παρά μόνο ένας, ο Θεός»;

Η λύση είναι απλή, αλλά τα αποτελέσματα που ίσως φέρει να είναι άβολα. Και κανένας δεν θα ήθελε να «ξεβολευτεί». Η θέση που θα πάρει ο καθένας εξαρτάται μόνο από την φιλαλήθειά του. Φιλαλήθεια σημαίνει αντιπάθεια για το «βόλεμα» και θάρρος να αντικρύσει κανείς κατάματα την αλήθεια.

Αυτό που λέει το χωρίο, αυτό και εννοεί. Το αυτό, ισχύει για πλείστα όσα χωρία. Τότε ο άνθρωπος που πραγματικά αγαπάει την αλήθεια, που θέλει να κατανοεί αυτό που διαβάζει, αρχίζει να βλέπει τις αντιφάσεις, τα λάθη, τις ανακρίβειες. Κοντολογίς την απάτη. Μια απάτη αιώνων που στηρίζεται και διατηρείται στο ημίφως των θεολογικών ερμηνειών και στο σκοτάδι της άγνοιας των πολλών. Η γνώση, ως ήλιος που καταυγάζει τα πάντα, αποκαλύπτει όχι μόνο τις θρησκευτικές δεισιδαιμονίες, αλλά επίσης το πόσο μικρά και ποταπά είναι στην πραγματικότητα όλα όσα θεωρούσε κανείς επί πολύ καιρό «υψηλές αξίες».

Η βάση μας, όπως πάντα, θα είναι τα ίδια τα κείμενα των τεσσάρων ευαγγελίων, όσων δηλαδή ευαγγελίων κρίθηκαν ως «κανονικά» (εντός του κανόνος) μεταξύ πολλών άλλων. Σκοπός είναι να αποδειχθεί ότι τα ευαγγέλια στην ουσία τους όχι

μόνο δεν έχουν τίποτα το υψηλό και ωφέλιμο να προσφέρουν στον άνθρωπο, αλλά κρατούν τον άνθρωπο σε χαμηλό επίπεδο και αντενεργό, χωρισμένο από αυτό που μπορεί να κατορθώσει.

Ο σκοπός της μελέτης αυτής (όπως και κάθε μελέτης), δεν είναι να πείσει τον αναγνώστη. Είναι κυρίως να τον προβληματίσει, και σε δεύτερη φάση να του δώσει το έναυσμα για μια δική του έρευνα. Για αυτόν τον λόγο, δεν παρουσιάζονται όλα τα στοιχεία εδώ, αλλά ενδεικτικά. Ακόμα ένα πράγμα που θα έπρεπε να τονιστεί, είναι ότι σκοπός δεν είναι η υποστήριξη της ιστορικότητας του Ιησού ή μη. Είτε υπήρξε κάποιο ιστορικό πρόσωπο το οποίο έντυσαν με μύθους, είτε όχι, αυτό που μετρά είναι αν υπήρξε ο Ιησούς όπως φανερώνεται μέσα από τα ευαγγέλια. Στην πραγματικότητα όμως δεν υπήρξε ποτέ .

Πίνακας περιεχομένων

- A. Τί είδους άνθρωποι ήταν οι «πανεύφημοι» απόστολοι;
  - 1) Μαθητές οπλοφορούντες
  - 2) Στην σύλληψη του Ιησού...
  - 3) Φιλόδοξοι και συμφεροντολόγοι
- B. Ο βιοπορισμός
- Γ. Τα ψέματα του Ιησού
  - 1) Στην καθημερινή ζωή
  - 2) Ψευδείς υποσχέσεις προς αφελείς οπαδούς
  - 3) Ψευδής υπόσχεση της αναμενόμενης «Βασιλείας»
- Δ. Ασυνέπειες Ιησού ως προς την ίδια του την διδασκαλία
- E. Ο Ιησούς είχε ψυχολογικά προβλήματα και δεν ήταν παντογνώστης
  - ΣΤ. Καθαριότητα
  - Ζ. Διδασκαλία
    - 1) Ηθική
    - 2) Εσχατολογία
    - 3) Δυισμός
    - 4) Παραβολές
  - 5) Αντιδιαλεκτικός χαρακτήρας

Τί είδους άνθρωποι ήταν οι «πανεύφημοι» απόστολοι;

Πολυτελείς ναοί, αφιερώματα και προσκυνήματα στο όνομα και προς τιμήν των «πανεύφημων αποστόλων» υπάρχουν παντού ανά τον κόσμο. Αλλά τί είδους άνθρωποι ήταν σύμφωνα με όσα καταγράφηκαν στα ευαγγέλια;

1) Μαθητές οπλοφορούντες

Οι μαθητές, κατά την εντολή του ίδιου του δασκάλου τους, κουβαλούσαν πάνω τους μαχαίρια...

εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω ὁμοίως καὶ πήραν καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει· οἱ δὲ εἶπον, Κύριε ἰδοῦ, μάχαιραι ὧδε δύο ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰκανόν ἐστιν.

(Κατὰ Λουκάν, 22:36-38)

Στην παραπάνω περικοπή, ο Ιησούς λέει στους μαθητές να πουλήσουν το ιμάτιό τους και να αγοράσουν μαχαίρι. Από τα επόμενα λόγια φαίνεται ότι ο Ιησούς δεν τους το είπε μεταφορικά. Διότι του λένε ότι εδώ υπάρχουν δύο μαχαίρια και η απάντηση του Ιησού ήταν ότι «είναι αρκετό». Ας προσεχθεί, ότι και πριν την εντολή αυτή, κάποιοι είχαν πάνω τους μαχαίρια. Διότι δεν τους είπε «αγοράστε όλοι μαχαίρια», αλλά είπε «ο μη έχων», πράγμα που σημαίνει ότι κάποιοι είχαν. Και γιατί να λογιστεί μεταξύ των ανόμων, ένας έντιμος διδάσκαλος του Νόμου; Ένας άνθρωπος γνωστός; Δεν θα βρίσκονταν οι υποστηρικτές του, όσοι ευεργετήθηκαν από αυτόν, να απαντήσουν σε τυχών διαβολές και συκοφαντίες; Ή μήπως η κατηγορία αυτή έχει βάση;

2) Στην σύλληψη του Ιησού...

Από πού όμως γνωρίζουμε ότι όλοι οπλοφορούσαν; Παραπάνω έγινε λόγος για δύο μαχαίρια. Το ότι όλοι οι μαθητές οπλοφορούσαν φαίνεται από το ότι η εντολή απευθύνονταν σε όσους δεν είχαν («ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν»), αλλά και από την περιγραφή της σκηνής όπου ο Ιούδας

καταφτάνει για να προδώσει τον Ιησού...

*Ἔτι δέ αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοῦ, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτῶν, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλησάμενος αὐτόν· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως· **ιδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, Κύριε εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ**· καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.
(Κατὰ Λουκᾶν, 22:47-50)*

Ας προσέξουμε ότι δεν ήταν ένας ή δύο που είχαν μαχαίρια, αλλά η διατύπωση της Γραφής αναφέρεται σε όλους, «οἱ περὶ αὐτόν». Και οι δώδεκα, επομένως, είχαν μαχαίρι, ο καθένας το δικό του. Και οι δώδεκα ήταν έτοιμοι να υπερασπιστούν τον δάσκαλό τους, με κάθε κόστος. Ακόμα και με την ίδια τους την ζωή, όπως αναφέρεται στα ευαγγέλια. «Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος Κἂν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον» (Κατὰ Ματθαῖον, 26:35).

Στο «κατὰ Ματθαῖον» αναφέρεται ότι τον Ιούδα ακολούθησε ένας όχλος με μαχαίρια και ξύλα (Κατὰ Ματθαῖον, 26:47). Στο «Κατὰ Ιωάννην», ένα ρωμαϊκό τάγμα με όπλα. Για ποιόν λόγο, τόσοι πολλοί οπλισμένοι άνθρωποι να πάνε να συλλάβουν έναν αγνό δάσκαλο; Ο λόγος είναι προφανής. Διότι γνώριζαν πολύ καλά ότι είχαν να κάνουν με δώδεκα οπλισμένους άνδρες. Ο Πέτρος μάλιστα επιτέθηκε σε έναν δούλο του αρχιερέως και του έκοψε το αφτί. Ο Ιησούς, βλέποντας ότι δεν μπορούν δώδεκα να τα βάλουν με όχλο και στρατό, είπε στον Πέτρο την παροιμιώδη πια ρήση, «Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται» (Κατὰ Ματθαῖον, 26:52).

3) Φιλόδοξοι και συμφεροντολόγοι

Κάποια στιγμή οι δύο αδελφοί, Ιάκωβος και Ιωάννης, έβαλαν ως μέσον την μητέρα τους, για να ζητήσουν από τον Ιησού θέσεις στην Βασιλεία. Ο Ιησούς απάντησε ότι δεν ήταν στο χέρι του. Όταν το έμαθαν οι άλλοι δέκα, αντί να λυπηθούν που δύο συγκεκριμένοι σκέφτηκαν τόσο συμφεροντολογικά, αγανάκτησαν. Προφανώς επειδή και οι ίδιοι σκέφτονταν το ίδιο για τον εαυτό τους...

Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θέλεις λέγει αὐτῷ

*Εἶπε ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων ἐν τῇ βασιλείᾳ σου· ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα· καὶ ἐγεί αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε• Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. **Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.***

(Κατὰ Ματθαῖον, 20:20-24)

Και σε άλλες όμως περιπτώσεις, φαίνεται καθαρά ότι τα κίνητρα των μαθητῶν δεν ήταν αγνά και καθαρά. Το συμφέρον προεῖχε. Όταν ο Ιησούς δίδαξε ότι δεν πρέπει να χωρίζει το ανδρόγυνο, παρ' ότι ο Μωυσῆς εἶχε θεσπίσει το «αποστάσιον» (το διαζύγιο), οι μαθητές το ἔφεραν βαρέως. Του εἶπαν ότι αν ἔτσι ήταν τα πράγματα, τότε δεν συνέφερε στον ἄνθρωπο να νυμφεύεται (Κατὰ Ματθαῖον, 19:1-10).

Σε ἄλλη περίπτωση, ρώτησε ο Πέτρος τον Ιησού τι θα λάμβαναν ως αντάλλαγμα που τον ακολουθούσαν. «*Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι• τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;*» (Κατὰ Ματθαῖον, 19:27).

Εσεῖς θα θέλατε να ανήκε σε μια τέτοια ομάδα ανθρώπων, οι οποίοι κουβαλῶν μαχαίρια, ἔχουν πίστη και αφοσίωση (ὄχι με το αζημίωτο βέβαια) σε ἓναν ἄνθρωπο που λέει ότι τον ἔστειλε ο Θεός και αγαποῦν τις πρωτοκαθεδρίες;

B. Ο βιοπορισμός

Στα ευαγγέλια διαβάζουμε ότι οι απόστολοι ἄφησαν τις εργασίες τους, όταν ἔλαβαν την κλήση από τον Ιησού. Το ἴδιο ἔκανε και ο Ιησούς, μετά την βάπτισή του, όταν ανέλαβε δημόσια δράση.

Ο Πέτρος και ο Ανδρέας ἦταν ψαράδες. Ο Ιησούς τους συνάντησε και τους εἶπε ότι θα τους ἔκανε ψαράδες ανθρώπων. Αυτοί, «*εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ*». Το ἴδιο και με τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, τους οποίους ο Ιησούς τους βρήκε με τον πατέρα τους, να μπαλώνουν τα δίκτυα τους. «*Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ*» (Κατὰ

Ματθαίον, 4:18-22). Εγκατέλειψαν εργασία και οικογένεια, για χάρη του Ιησού. Αργότερα, ο Ματθαίος θα αφήσει το τελώνιο (Κατά Ματθαίον, 9:9). Το ίδιο συνέβη και με τους δώδεκα. Εγκατέλειψαν εργασίες και οικογένειες, για να τριγυρίζουν μαζί με τον Ιησού στις γύρω περιοχές. Αυτό το μαθαίνουμε και πάλι από τα ευαγγέλια. Ο Πέτρος, εκπροσωπώντας τους δώδεκα, ρώτησε τον Ιησού: «*ίδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι: τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;*». Από την απάντηση του Ιησού, καταλαβαίνουμε πιο συγκεκριμένα τι εννοούσε ο Πέτρος με την λέξη «πάντα». «*ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον*» (Κατά Μάρκον, 10:29-30). Και είναι επόμενο να τα αφήσουν όλα αυτά, καθώς ο Ιησούς περιόδευε όλη την περιοχή της Ιουδαίας και Γαλιλαίας, επισκεπτόμενος πόλεις και χωριά. «*Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ*» (Κατά Λουκάν, 8:1).

Το ερώτημα που τίθεται, είναι από πού ζούσαν; Εφόσον εγκατέλειψαν τις εργασίες τους, πως μπορούσαν να συντηρούν τους εαυτούς τους; Μήπως είχαν αφήσει την μέριμνά τους στον Θεό, όπως δίδασκε ο Ιησούς; Σαφώς όχι. Εξοικονομούσαν τα ως προς το ζην, με τουλάχιστον τρεις τρόπους. Από τα ευαγγέλια μαθαίνουμε ότι εκτός από τους δώδεκα μαθητές, τους οποίους χώρισε από τις οικογένειές τους για την «πίστη» («*ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς*» (Κατά Ματθαίον, 10:35), υπήρχαν και μερικές μαθήτριες, οι οποίες υπηρετούσαν τον Ιησού και τους αποστόλους του, από τις περιουσίες τους. «*Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς*» (Κατά Λουκάν, 8:3). Οι γυναίκες αυτές ήταν πλούσιες, εφόσον συντηρούσαν δεκατρεῖς άνδρες. Επίσης, ο Ιησούς και η ομάδα του, διέθεταν και ένα κοινό ταμείο. Από την περίπτωση του μύρου με το οποίο άλειψε τον Ιησού μια γυναίκα, και την οργισμένη αντίδραση των δώδεκα, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι πιστοί έδιναν τα αντικείμενά τους στους μαθητές, εκείνοι τα πωλούσαν, και τα έσοδα είτε τα μάζευαν στο κοινό ταμείο τους, είτε τα έδιναν κατευθείαν στους φτωχούς (σε ποιους «φτωχούς», είναι άλλη ιστορία). «*Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς: καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ*» (Κατά Μάρκον, 14:5). Στο «κατά Ιωάννη» ευαγγέλιο, ο συγγραφέας μας δίνει επιπλέον πληροφορίες. «*Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον*

οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περι τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν» (12:5-6). Αυτό το λέει ο Ιούδας, ο οποίος είχε τεθεί υπεύθυνος του ταμείου. Ο συγγραφέας σχολιάζει ότι ο Ιούδας ήταν κλέφτης και κρατούσε για τον εαυτό του, όσα προορίζονταν για τους φτωχούς. Το ερώτημα είναι, αφού ήξεραν ότι ήταν κλέφτης, γιατί τον άφηναν να κλέβει; Διότι δεν έκλεψε μια φορά, αλλά το έκανε επανειλημμένα. Και αν οι μαθητές δεν το γνώριζαν, έπρεπε να το ξέρει ο Ιησούς. Στο ίδιο ευαγγέλιο αναφέρεται ότι ο Ιησούς ήξερε τι ήταν εντός του ανθρώπου. Έτσι, το δεύτερο μέσο επιβίωσης, ήταν η επαιτεία. Διότι, πως αλλιώς θα μπορούσε ποτέ να γεμίσει ένα ταμείο, όταν κανένας δεν δουλεύει; Από δωρεές και επαιτεία. Γιατί επαιτεία; Διότι τα λεφτά του ταμείου δεν προορίζονταν μόνο για τους φτωχούς, αλλά και για τις ανάγκες της ομάδος. Όταν λοιπόν φροντίζω να μαζέψω χρήματα χωρίς εργασία ή χωρίς να πουλήσω τα υπάρχοντά μου αλλά δίνοντάς μου οι άλλοι και τα χρήματα αυτά τα καρπώνομαι ο ίδιος, επαιτεία είναι.

Όταν ο Ιησούς είπε στον Ιούδα, ό,τι έχει να κάνει να το κάνει γρήγορα, θεώρησαν κάποιοι «ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ιούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς, **ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν**, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ» (Κατά Ιωάννην, 13:29), που σημαίνει ότι τα χρήματα του ταμείου δεν προορίζονταν μόνο για τις ανάγκες των φτωχών, αλλά και για τους ίδιους.

Το τρίτο μέσο, είναι η ίδια η ιεραποστολή. Τα ευαγγέλια είναι και πάλι ξεκάθαρα. Όταν ο Ιησούς απέστειλε τους δώδεκα, ανάμεσα στα άλλα τους είπε: «ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ» (Κατά Ματθαῖον, 10:10). Επίσης, τους είπε «ὅπου ἔαν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν» (Κατά Μάρκον, 6:10). Ακόμα, «ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν, ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ» (Κατά Λουκάν, 10:7).

Οι απόστολοι έμπαιναν στα σπίτια μέχρι να φύγουν, τρώγοντας και πίνοντας ό,τι τους έβγαζαν μπροστά. Το αυτό αναφέρεται ως εντολή και στους εβδομήντα αποστόλους.

Ο Κέλσος, χαρακτηρίζει τους αποστόλους ως «επίρρητους ανθρώπους», δηλαδή με κακή φήμη, «πονηρότατους», οι οποίοι συντηρούνταν «αισχροῦς και γλισχροῦς», δηλαδή με τρόπο αισχρό και φορτικό. (PG 11, 773, «Κατά Κέλσου»).

Η κρίση του συγγραφέα της επιστολής «Βαρνάβα» για τους αποστόλους τους

«όντας υπέρ πάσαν αμαρτίαν ανομωτέρους», δεν είναι μακριά από συγκεκριμένες λεπτομέρειες των ίδιων των ευαγγελίων αλλά και του Κέλσου. Βέβαια, ο χριστιανός συγγραφέας της επιστολής το δικαιολογεί, εφόσον ο Ιησούς ήρθε «ίνα δείξη ότι ουκ ήλθε καλέσαι δικαίους, αλλά αμαρτωλούς» (5. 9).

Πως θα σας φαινόταν εάν είχατε μία διόλου ευκαταφρόνητη περιουσία την οποία η γυναίκα σας θα διέθετε προς την συντήρηση τόσων έργων ανδρών, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι επιτελούν «έργο θεού»; Ή, θα σας άρεσε να εγκαταλείψετε την γυναίκα σας και τα παιδιά σας και να ακολουθείτε έναν που «προφητεύει» ότι το τέλος του παρόντος κόσμου θα γίνει πολύ γρήγορα; Σε τί διαφέρουν όλα αυτά από τις χιλιάδες θρησκευτικές αιρέσεις που οι αρχηγοί τους ισχυρίζονται τα ίδια;

Τα ψέματα του Ιησού

Εκείνος που ισχυρίστηκε ότι είναι «η αλήθεια, η οδός, και η ζωή», στην πραγματικότητα ήταν ψεύτης και μέθυσος, που όταν ρωτήθηκε από τον Πιλάτο «τι εστί αλήθεια», δεν έδωσε καμία απάντηση.

1) Στην καθημερινή ζωή

Στο «κατά Ιωάννην» ευαγγέλιο αναφέρεται ότι ο Ιησούς δεν ήθελε να περπατά στην περιοχή της Ιουδαίας διότι ζητούσαν να τον σκοτώσουν. Όταν πλησίαζε η γιορτή της Σκηνοπηγίας, τα αδέρφια του, του είπαν να πάνε όλοι μαζί στην Ιερουσαλήμ (που ήταν στην Ιουδαία) για να εορτάσουν μαζί, και να δουν και οι μαθητές τα έργα που κάνει. Του είπαν, «οὐδεις γάρ **ἐν κρυπτῷ** τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι εἰ ταῦτα ποιεῖς φανερώσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ» (Κατά Ιωάννην, 7:4). Δηλαδή, του είπαν να μην κρύβεται αλλά εάν πράγματι είναι αλήθεια όσα κάνει, να φανερώσει τον εαυτό του στον κόσμο. Και συνεχίζει ο συγγραφέας του ευαγγελίου, «οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν». Ο Ιησούς τους απάντησε ότι «Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν». Δεν ήταν ακόμα ο καιρός του. Δεν θα πήγαινε ακόμα στην εορτή. «ὕμεις ἀνάβητε εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην». Ἐτσι, ἔμεινε στην Γαλιλαία. Ὅμως, «Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ **τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἐορτὴν οὐ φανερώς ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ**». Τους εἶπε ψέματα. Πήγε αμέσως μετά, και μάλιστα όχι φανερά αλλά κρυφά. Απλά, δεν ήθελε να πάει μαζί τους.

Σε άλλη περίπτωση, ισχυρίζεται ότι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής είναι ο Ηλίας που

έμελλε να έρθει, σύμφωνα με τον Μαλαχία. «ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν· πάντες γὰρ οἱ προφηῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν· καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι» (Κατά Ματθαῖον, 11:12-14). Ο Ιωάννης όμως το αρνεῖται. «καὶ ἠρώτησαν αὐτόν Τί οὖν Ἡλίας εἶ Σύ καὶ λέγει Οὐκ εἰμί» (Κατά Ιωάννην, 1:21). Εἴτε ο Ιησούς ψεύδεται εἴτε ο Ιωάννης.

2) Ψευδεῖς υποσχέσεις προς αφελεῖς οπαδοῦς

Ο Ιησούς υποσχέθηκε πολλά πράγματα που θα πραγματοποιούνταν στην επίγεια ζωή των αποστόλων...

ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκά ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

(Κατά Ματθαῖον, 19:28-29)

Οι δώδεκα ἀφησαν οἰκίες, ἀδελφοὺς, ἀδελφές, πατέρα, μητέρα, γυναῖκα, παιδιά, αγροὺς, για τον Ιησού. Αυτό το είδαμε παραπάνω, όταν έγινε λόγος για τον βιοπορισμό. Σύμφωνα με τα λόγια αὐτά του Ιησού, θα ἔπρεπε να λάβουν στο ἑκατονταπλάσιο, σπίτια και αγροὺς (για να μην πούμε και...γυναίκες!). Δεν τους εἶπε ὅμως με ποιον τρόπο θα γίνονταν ὅλα αὐτά. Ἴσως να εννοούσε την κοινοκτημοσύνη. Αλλά ἀκόμα και αν ο καθένας ἀπό τους πιστοὺς συνεισέφερε ἀπό τα υπάρχοντά του για τα μέλη της κοινότητας, δεν θα ἦταν ποτέ δυνατό να πραγματοποιηθῶν οι υποσχέσεις αὐτές. Διότι ἀλλοῦ, ο Ιησούς δίνει ρητὴ ἐντολή στο να μην ἔχουν οι ἀκόλουθοί του, υπάρχοντα. Μια ἐντολή που την συνδέει με την πλήρη ἐμπιστοσύνη που πρέπει να δείξει ο πιστός στον Θεό. Ας προσέξουμε τα ἀκόλουθα χωρία...

*Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ Διὰ τοῦτο ὑμῖν· λέγω **μὴ μεριμνᾶτε** τῇ ψυχῇ ὑμῶν, **τί φάγητε μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε**· ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος· κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη καὶ **ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς**· **πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν**· τίς δὲ ἐξ*

ὕμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα· εἰ οὖν οὐτὲ ἐλάχιστον δύνασθε τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε· κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων· εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἄγρῳ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν πόσω μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι· καὶ **ὕμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε ἢ τί πίητε καὶ μὴ μετεωρίζεσθε**· ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων· πλην ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ **ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν**· Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. **Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν** καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει.

(Κατὰ Λουκάν, 12:22-33)

Ἄλλα δύο ατράνταχτα ψεύδη του Ἰησοῦ που αφοροῦν υποσχέσεις, εἶναι τα ακόλουθα...

Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν **δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντός πράγματος οὗ ἂν αἰτήσωνται γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς**· οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα ἐκεῖ εἶμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

(Κατὰ Ματθαῖον, 18:18-20)

Ἄν δύο πιστοὶ συμφωνήσουν περὶ παντός πράγματος καὶ κάνουν αἴτηση, ὁ Πατὴρ οὐράνιος θὰ το κάνει. Ἄν ἦταν ἀληθινός ὁ λόγος, πόσα πράγματα θὰ μπορούσαν νὰ ἀλλάζαν δια μίας.

Ἄλλο ἕνα ψέμα, εἶναι ὅτι ὅποιος πιστεύει στὸν Ἰησοῦ, θὰ κάνει τὰ ἴδια ἔργα με ἐκεῖνον, ἀκόμα καὶ μεγαλύτερα: «**ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν** ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεῖνος ποιήσει καὶ **μείζονα τούτων ποιήσει**» (Κατὰ Ἰωάννην, 14:12).

Εἴτε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς ἔκανε τὰ σημεῖα που του ἀποδίδονται ἀλλὰ κανεὶς δὲν πιστεύει πραγματικά (ἄρα ἀπέτυχε), εἴτε ὁ Ἰησοῦς ἔκανε τὰ σημεῖα ἀλλὰ εἶπε

ψέματα, είτε ο Ιησούς δεν έκανε κανένα από τα περιγραφόμενα σημεία στην Γραφή. Εκτός και αν κάποιος μας υποδείξει έναν άγιο πιστό που να έκανε ανώτερα πράγματα από τον Ιησούς.

3) Ψευδής υπόσχεση της αναμενόμενης «Βασιλείας»

Αλλά και η εσχατολογία του Ιησού πάσχει. Στα ευαγγέλια «Κατά Μάρκον (1.14-15)» και «Κατά Ματθαίον» (4.17/ 10.7), ο καιρός έχει ήδη συμπληρωθεί και πλησιάζει. Κάποιοι από τους μαθητές δεν θα πέθαιναν, διότι η Βασιλεία θα έρχονταν στον καιρό τους («Κατά Μάρκον» 9.1 - «Κατά Ματθαίον» 16.27-28 - «Κατά Λουκάν» 9.26-27). Ο Ιησούς είπε πολύ καθαρά ότι οι άνδρες του θρησκευτικού συνεδρίου που τον ανέκρινε, θα έβλεπαν την Δευτέρα Παρουσία («Κατά Ματθαίον» 26.64). Μάλιστα, η γενεά που άκουγε το εσχατολογικό του κήρυγμα, θα ζούσε τα «γεγονότα» («Κατά Ματθαίον» 24.34). Ο ίδιος ο Ιησούς, τοποθέτησε την «Ημέρα του Κυρίου», στην εποχή την δική του («Κατά Ματθαίον» 11.12-14 & 17.10-13 - Μαλαχίας 4.1-6).

Τα ψέματά του ήταν τέτοια, ώστε ούτε τα σαρκικά του αδέλφια δεν τον πίστευαν, παρ' όλο που είχαν για γονείς τον Ιωσήφ και την Μαρία. «οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν» (Κατά Ιωάννην, 7:5).

Φαγός και οινοπότης...

«ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων καὶ λέγουσιν ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς» (Κατά Ματθαίον, 11:19).

Σήμερα, αν κατηγορούσαμε ένα πρόσωπο που το ξέρουν πολλοί, ως άνθρωπο που πίνει πολύ, είτε θα συμφωνούσαν μαζί μας όσοι τον ήξεραν, είτε θα γελούσαν μαζί μας και θα μας χαρακτήριζαν συκοφάντες και ψεύτες. Θα ήταν πολύ κουτό εκ μέρους των Φαρισαίων, εάν ψεύδονταν για ένα πρόσωπο που συνεχώς το βρίσκουμε (στις ευαγγελικές διηγήσεις) να είναι σε σπίτια, τρώγοντας και πίνοντας. Οι Φαρισαίοι ισχυρίζονται τα παραπάνω επειδή τα είδαν. Ο ισχυρισμός ενισχύεται και από την διήγηση του τι συνέβη στο γάμο της Κανά. Εκεί, κάποια στιγμή, έλειψε ο οίνος. Ο Ιησούς τότε μετέτρεψε το νερό σε κρασί. Η ποσότητα ήταν πολύ μεγάλη. Η Γραφή αναφέρει ότι η ποσότητα του κρασιού ήταν έξι υδρίες, που η κάθε μία χωρούσε δύο ή τρεις μετρητές (Κατά Ιωάννην, 2:6-7). Ο Τρεμπέλας στην παράφρασή του μας εξηγεί ότι η κάθε υδρία χωρούσε 100 κιλά κρασί.

Δηλαδή, τους έδωσε επιπλέον 600 κιλά κρασί!

Οι χριστιανοί πολλές φορές αρέσκονται στο να χρησιμοποιούν την ρήση του Ιακώβ και να την ερμηνεύουν ότι δήθεν προαναγγέλλει τον Χριστό. Βέβαια, ακόμα και αν προανήγγειλε κάτι, απέτυχε παταγωδώς. Διότι στην εποχή του Ιησού, εξέλειπε ο άρχοντας που να κατάγεται από την φυλή Ιούδα. Ωστόσο, την αναφέρουν μισή και όχι ολόκληρη. Λέει λοιπόν η «προφητεία» του απατεώνα Ιακώβ: «*ουκ εκλείψει άρχων εξ Ιούδα και ηγούμενος εκ των μηρών αυτού έως αν έλθη τα αποκείμενα αυτώ και αυτός προσδοκία εθνών· δεσμεύων προς άμπελον τον πώλον αυτού και τη ελικι τον πώλον της όνου αυτού πλυνει εν οίνω την στολήν αυτού και εν αίματι σταφυλής την περιβολήν αυτού· **χαροποί οι οφθαλμοί αυτού από οίνου** και λευκοί οι οδόντες αυτού» (Γένεση, 49:10-12).*

Ο Ν. Βάμβας που μεταφράζει από το Μασοριτικό, αναφέρει: «Οι οφθαλμοί αυτού θέλουσιν είσθαι ερυθροί εκ του οίνου».

Ασυνέπειες Ιησού ως προς την ίδια του την διδασκαλία

Ο Ιησούς δίδαξε ότι αν σε κτυπήσουν στο ένα μάγουλο, να τους δίνεις και το άλλο. «έγώ δέ λέγω ύμϊν μη άντιστῆναι τῷ πονηρῷ• άλλ' όστις σε ράπισει επί τήν δεξιάν σου σιαγόνα στρέψον αύτῷ και τήν άλλην» (Κατά Ματθαίον, 5:39). Σε άλλο σημείο όμως, όταν δέχεται χαστούκι από τον δούλο του αρχιερέως, όχι μόνο δεν γυρίζει και το άλλο μάγουλο αλλά επιπλέον ζητά εξηγήσεις: «είς τῶν ύπηρετῶν παρεστηκῶς έδωκεν ράπισμα τῷ Ιησοῦ εϊπών Οὔτως άποκρίνη τῷ άρχιερεϊ· άπεκρίθη αύτῷ ό Ιησοῦς Εί κακῶς έλάλησα μαρτύρησον περι τοῦ κακοῦ• εϊ δέ καλῶς τί με δέρεις» (Κατά Ιωάννην, 18:22-23). Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι καλά κάνει και ζητά εξηγήσεις, διότι η πράξη του υπηρέτη ήταν άδικη. Ο Ιησούς όμως δίδαξε να δεχόμαστε την σφαλιάρα εις διπλούν, όχι μόνο στην περίπτωση που έχουμε άδικο, αλλά και δίκιο. Δεν πρέπει να αντιστέκεται ο πιστός στον πονηρό άνθρωπο. Αυτό προϋποθέτει ότι ο πονηρός άνθρωπος μας αδικεί. «μη άντιστῆναι τῷ πονηρῷ• άλλ' όστις σε ράπισει επί τήν δεξιάν σου σιαγόνα στρέψον αύτῷ και τήν άλλην• και τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι και τόν χιτῶνά σου λαβεϊν άφες αύτῷ και τὸ ίμάτιον» (Κατά Ματθαίον, 5:39-40).

Άλλη μια ασυνέπεια, είναι ο φόβος του θανάτου. Ενώ τόνισε στους μαθητές του,

«μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι» (Κατὰ Ματθαῖον, 10:28), ο ἴδιος, λίγο πριν τον σταυρό, ἄρχισε να δειλιάζει και να αδημονεῖ. Ἀς δούμε τι προσευχήθηκε τρεις φορές...

καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, καὶ λέγει αὐτοῖς, περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου: μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσήχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα καὶ ἔλεγεν Ἀββα ὁ πατήρ πάντα δυνατά σοι• παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο• ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ.

(Κατὰ Μάρκον, 14:33-36)

Μάλιστα, στο «Κατὰ Λουκάν», προστίθεται ὅτι ἄγγελος ἀπὸ τον ουρανὸ τον ενίσχυε (22:43) και ὅτι ἡ αγωνία του ἦταν τόση, ὥστε ο ιδρώτας του ἔπεφτε στην γη σαν θρόμβοι αἵματος (22:44).

Οι χριστιανοὶ ερμηνευτὲς προσπαθοῦν να πουν ὅτι ο Ἰησοῦς δειλίασε κατὰ τὴν ἀνθρώπινη φύση του. Ὅπως ἦταν σε ὅλα θεός, σε ὅλα ἦταν και ἀνθρώπος. Προκειμένου να αιτιολογήσουν τὴν στάση αὐτή, ἐπιμένουν στην συνέχεια του χωρίου, ὅπου τελικά ο Ἰησοῦς πρόθυμα ἀφήνεται στην βουλή του Πατρός. Και λένε ὅτι με αὐτὸν τον τρόπο, ο Ἰησοῦς ἔδειξε τὸ ὕψος τῆς μέγιστης αὐταπάρνησης. Με αὐτά ὁμως, οἱ ἴδιοι οἱ χριστιανοὶ μειώνουν τὴν ἀξία του θεοῦ τους. Ο Ἰησοῦς πεθαίνει στον σταυρό, ὄχι γιατί πραγματικά μας ἀγαπούσε, ἀλλὰ ἐπειδὴ υπακούει ὡς πῶνι στα χέρια του Θεοῦ. Ἐπιπλέον, ποιὸς δείχνει ἀνώτερη στάση; Ο Ἰησοῦς που δειλίασε, ἀλλὰ υποτάχτηκε, ἢ οἱ «ἅγιοι μάρτυρες» που ρίχνονταν πρόθυμα και αυτοβούλως στο μαρτύριο, σύμφωνα με τὴν μυθοπλασίες του συναξαριστή; Ἄλλοι πάλι ἐκκλησιαστικοί, θεώρησαν ὅτι ο Ἰησοῦς δεν δειλίασε για τον ἐπικείμενο θάνατό του, ἀλλὰ για τὸ ὅτι θα ἔπρεπε για κάποιο χρονικὸ διάστημα να υποστεί τὴν κρίση του Πατρός (εφόσον σήκωσε τὴν ἀμαρτία του κόσμου) και ο Πατήρ να ἀποστρέψει τὸ πρόσωπό του ἀπὸ αὐτόν. Κατὰ αὐτόν τον τρόπο ἐρμηνεύεται ἡ ἐκλειψη ἡλίου που υποτίθεται ὅτι συνέβη σε περίοδο πανσελήνου(!), ὅπου εορτάζονταν τὸ εβραϊκὸ Πάσχα. Ὅμως ο συγγραφέας τῆς «Προς Εβραίους» ἐπιστολῆς εἶναι σαφής, ὅτι ο Ἰησοῦς προσευχόταν να γλιτώσει τὸν θάνατο: «ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον **σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου** μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρῶν προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας» (5:7).

Ε. Ο Ιησούς είχε ψυχολογικά προβλήματα και δεν ήταν παντογνώστης

Όσο περίεργο και αν διαβάζεται αυτό, υπάρχουν σημεία από τα ευαγγέλια που το δείχνουν.

Οι ίδιοι του οι συγγενείς, έλεγαν ότι έχει σαλεμένο νου. «καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν• ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη» (Κατά Μάρκον, 3:21).

Ενώ μακαρίζει τον Πέτρο (Κατά Ματθαίον, 16:17), στην συνέχεια τον αποκαλεί «Σατανά» (Κατά Ματθαίον, 16:22-23). Θα μπορούσε αντί να βρίζει, να εξηγήσει στον Πέτρο το γιατί ήταν λάθος αυτό που είπε...

*καὶ προσλαβόμενος αὐτόν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, Ἰλεώς σοι κύριε• οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο• ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ• σκάνδαλον μου, εἶ ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
(Κατά Ματθαίον, 16:22-23)*

*καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει καὶ προσλαβόμενος αὐτόν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ• ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν τῷ Πέτρῳ λέγων, Ὑπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
(Κατά Μάρκον, 8:32-33)*

Ο Ιησούς δεν απευθύνεται στον Σατανά που υποβάλλει στον Πέτρο τέτοιους λογισμούς, καθώς λένε ορισμένοι χριστιανοί, αλλά στον Πέτρο.

Σε άλλη περίπτωση, πρώτα προσβάλλει την Χαναναία και έπειτα δίνει τη λύση, κατά την βιβλική αφήγηση. Η γυναίκα αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα με το παιδί της το οποίο είχε καταληφθεί από δαίμονα. Ο καλός Θεός επέτρεψε στον δαίμονα να βασανίζει το παιδί, προφανώς επειδή το παιδί είχε δώσει δικαιώματα στον Διάβολο εξαιτίας των πολλών αμαρτιών του. Αποκάλεσε «σκυλάκι» μια γυναίκα που εξήλθε από τα γεωγραφικά όρια της περιοχής της προκειμένου να τον βρει, αφού πρώτα την αγνόησε επιδεικτικά. Αφού όμως την ταπεινώσε, μετά την επαίνεσε για την...πίστη της (Κατά Ματθαίον, 15:21-28).

Έχουμε όμως και την περίπτωση του ανθρώπου που είχε τον γιο του δαιμονιζόμενο. Ο άνθρωπος αυτός πήγε γονατιστός στον Ιησού και τον παρακαλούσε για βοήθεια. Ο Ιησούς, πρώτα αποκάλεσε την γενεά εκείνη «άπιστη» και «διστραμμένη», επειδή οι μαθητές δεν μπόρεσαν να κάνουν κάτι (ενώ τους είχε δοθεί η εξουσία και η δύναμη) και μετά έδρασε (Κατά Ματθαίον, 17:14-18). Πού είναι η συμμετοχή στον πόνο του πατέρα;

Η ίδια ιστορία αναφέρεται και στο «Κατά Μάρκον». Εκεί, ο Ιησούς ρωτάει από πότε υπάρχει το πρόβλημα: «*καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ ὃ δὲ εἶπεν **παιδιόθεν***» (Κατά Μάρκον, 9:21). Συνεπώς, ούτε παντογνώστης είναι, εφόσον ρωτά. Άλλη μια περίπτωση που ο θεός της αγάπης επιτρέπει στον Διάβολο να ταλαιπωρεί έναν νέο από την παιδική του ηλικία.

Ο Ιησούς αγνοεί πολλά πράγματα. Δεν γνωρίζει ότι ο μικρότερος σπόρος είναι της παπαρούνας και όχι του σιναπιού (Κατά Ματθαίον, 13:32), δεν γνωρίζει ότι όσο ψηλά και να ανέβει κανείς, δεν μπορεί να δει τα βασίλεια όλου του κόσμου (Κατά Ματθαίον, 4:8). Επίσης, δεν ξέρει την ημέρα που θα ξαναέρθει! (Κατά Μάρκον, 13:32). Όταν τον αγγίζει η αιμορροούσα γυναίκα μέσα στο πλήθος, ο Ιησούς διερωτάται ποιός τον άγγιξε (Κατά Μάρκον, 5:30).

Καθαριότητα

Ο Ιησούς και οι μαθητές του, κατηγορήθηκαν από τους γραμματείς και τους Φαρισαίους ότι παρέβαιναν την παράδοση των πρεσβυτέρων, διότι δεν έπλυναν τα χέρια τους πριν να φάνε (Κατά Ματθαίον, 15,1-2). Η κατηγορία έχει να κάνει περισσότερο με το ότι δεν τηρούσαν την νύψη των χεριών ως παράδοση. Αφού ο Ιησούς τους ανταπαντά ότι είναι υποκριτές διότι οι ίδιοι αθετούσαν την θεϊκή εντολή περί τιμής των γονέων, θέτοντας αντί αυτής, μια άλλη δική τους παράδοση, στρεφόμενος στον όχλο, τους είπε ότι «*οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον*». (Κατά Ματθαίον, 15:11). Δεν τους μιλάει πια για την παράδοση μόνο, αλλά γενικότερα, ότι η ψυχική καθαρότητα είναι ανώτερη αυτής των χεριών. Αυτό φαίνεται ακόμα πιο καθαρά, στους στίχους 17 και 18: «*πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται· τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται κάκεινα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον*». Από εδώ βλέπουμε και την περιφρόνηση του σώματος έναντι της

ψυχής.

Αυτή η αρχή που εκφράζει εδώ ο Ιησούς, χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον στον μοναχισμό. Υπάρχουν πολλές ιστορίες, όπως για παράδειγμα στην «Λαυσαϊκή ιστορία» του Παλλαδίου, επισκόπου Ελενοπόλεως, όπου αναφέρονται παραδείγματα πιστών αγίων που ποτέ δεν πλύθηκαν. Ο δε Ευσέβιος, αναφερόμενος στον Ιάκωβο, τον κατά σάρκα αδελφό του Ιησού, αναφέρει ότι ήταν άγιος, επειδή δεν ήπια ποτέ κρασί, δεν έτρωγε κρέας, ποτέ δεν κούρεψε τα μαλλιά του και ποτέ δεν έκανε μπάνιο (Εκκλησιαστική Ιστορία Ευσεβίου, Β΄ βιβλίο, 23). Αλλά και ο Αντώνιος, σύμφωνα με τον βιογράφο του τον Αθανάσιο, ποτέ δεν άλλαξε ένδυμα και ποτέ δεν έπλυσε το σώμα του ή τα πόδια του, μιμούμενος τον Ιησού.

Διδασκαλία

Η διδασκαλία του Ιησού, όπως παρουσιάζεται μέσα στα ευαγγέλια, μπορεί να διακριθεί χονδρικά στο ηθικό κομμάτι και στο εσχατολογικό. Αυτά τα δύο στοιχεία συνδυάζονται στο κήρυγμά του, εφόσον πίστευε ότι η Βασιλεία των ουρανών είχε ήδη πλησιάσει. *«πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ: μετανοεῖτε καὶ πιστεῦετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ»* (Κατά Μάρκον, 1:15). Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι η διδασκαλία του απευθύνονταν αποκλειστικά σε όσους δέχονταν την Ιουδαϊκή θρησκεία. Δυστυχώς, πάρα πολλοί άνθρωποι, πιστεύουν ότι ο Ιησούς δίδαξε για όλον τον κόσμο. Αυτό το συμπεραίνουν, επειδή διαβάζουν στην Καινή Διαθήκη πολλά σημεία, όπου φαίνεται ότι το μήνυμα του Ιησού διαδίδεται από τους αποστόλους σε όλον τον κόσμο. Τα σημεία αυτά όμως είναι νοθευμένα. Μπορεί να διαπιστωθεί με μια σύγκριση μεταξύ της διδασκαλίας του Παύλου και του Ιησού, ή από το γεγονός ότι ο Πέτρος δυσκολεύτηκε πολύ για να αποφασίσει να πάει να κηρύξει στον εθνικό Κορνήλιο και στους δικούς του, επίσης εθνικοί. Επίσης, κατά την αποστολική σύνοδο που περιγράφεται στο δέκατο πέμπτο κεφάλαιο του βιβλίου των «Πράξεων», συζητούνταν το θέμα αν θα έπρεπε οι μη Ιουδαίοι (εθνικοί) που πίστεψαν στον Ιησού, να τηρούν τον Νόμο του Μωυσή. Εάν γνώριζαν αυτό που σήμερα θεωρείται δεδομένο από πολλούς, δεν θα υπήρχε λόγος να συναχθούν, ούτε θα υπήρχε λόγος να δείξει ο Θεός όραση στον Πέτρο για να τον πείσει περί του Κορνηλίου.

Η χρονική απόσταση που χωρίζει την «δράση» του Ιησού από τα πρώτα χριστιανικά γραπτά (αυτά του Παύλου), είναι περίπου είκοσι χρόνια. Ενώ η χρονική απόσταση διευρύνεται σε σχέση με τα ευαγγέλια. Παρ' όλα αυτά,

υπάρχουν σημεία που δείχνουν ότι το αρχικό κήρυγμα του Ιησού προορίζονταν είτε για τους πιστούς στον Ιουδαϊσμό, είτε για προσήλυτους...

μη νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας: οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν: ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

1) Ηθική

Η ηθική που κατεξοχήν προβάλλεται, είναι η αγάπη στον άνθρωπο και η πίστη στον Θεό. Όπως έχουμε δείξει, η αγάπη απευθύνεται πάντα στον ομόπιστο. Δεν είναι δηλαδή γενική. Η ηθική που προβάλλεται κρατάει τον άνθρωπο χαμηλά, αντενεργό, ταπεινό, μη δυνάμενο να κάνει τον εαυτό του μια ισχυρή, αυτόνομη, και αυτοδύναμη προσωπικότητα. Δημιουργεί ανθρώπους υποχείρια που εύκολα πέφτουν θύματα στα χέρια επιτήδειων, και όχι ανθρώπους ισχυρούς με προσωπικότητα. Τα παρακάτω εδάφια είναι ενδεικτικά αλλά κατατοπιστικά...

-«μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι» (Κατά Ματθαῖον, 5:3).

-«μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην» (Κατά Ματθαῖον, 5:6), κάτι που δείχνει ἔλλειψη και παθητική προσμονή αντί ενεργητικότητα.

-«μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ: ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην» (Κατά Ματθαῖον, 5:39).

-«τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο» (Κατά Ματθαῖον, 5:40-41). Δηλαδή, ἄφησε τους ἄλλους να σε εκμεταλλεύονται.

-«ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοὶ ἐσμεν» (Κατά Λουκᾶν, 17:10). Υπακοή στα διαταχθέντα (και όχι αυτονομία στην σκέψη), και θεώρηση του εαυτού μας όχι μόνο ως δούλου αλλά και ἀχρηστου.

Η πίστη, είναι ένα στοιχείο που τονίζεται. Ακόμα και αν σε οδηγεί στο να εξαπατάς τον εαυτό σου: «πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, **πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε**, καὶ ἔσται ὑμῖν» (Κατά Μάρκον, 11:24). Εμπιστοσύνη στην Πρόνοια του Θεού, ακόμα και σε σημείο να πουλήσει κανείς ότι έχει, και να τα δώσει στους

φτωχούς. «καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίνητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν: ὑμῶν δὲ ὁ πατήρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην: ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει» (Κατὰ Λουκάν, 12:29-33). Ἄνευ ὀρων παράδοση του εαυτοῦ μας «εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι»(Κατὰ Ματθαῖον, 16:24).

2) Εσχατολογία

Ο φοβισμένος ἄνθρωπος, εἶναι ἕνας ευάλωτος ἄνθρωπος. Για τα εσχατολογικὰ σενάρια του Ἰησοῦ που διαψεύστηκαν, αναφερθήκαμε παραπάνω, ὅταν κάναμε λόγο για τὴν «ψευδὴ υπόσχεση τῆς αναμενόμενης Βασιλείας». Ἐπίσης, γράφτηκαν αρκετὰ ἐδῶ καὶ ἐδῶ. Συμπληρωματικὰ, μπορούμε να πούμε για τὴν διδασκαλία του Ἰησοῦ περὶ Κολάσεως, τιμωρίας καὶ κρίσεως, που δεν μοιάζει καθόλου με τὴν μεταγενέστερη πατερικὴ ἐρμηνεία που ἐκλαμβάνει τὴν Κόλαση ὡς κατάσταση πνευματικὴ. «πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ» (Κατὰ Ματθαῖον, 25:41). Πορεία στο αἰώνιο πῦρ, τόπος του κλάματος καὶ του τριξίματος των δοντιῶν (Κατὰ Ματθαῖον, 24:51), τόπος σκότους (Κατὰ Ματθαῖον, 22:13). Ὅποιος δεν τον δέχεται, θα ἔχει στὴν Κρίση κακὰ ξεμπερδέματα. «τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· οὐαὶ σοι, χοραζίν: οὐαὶ σοι, βηθσαιδὰ ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄδου καταβήσῃ. ὅτι εἰ ἐν σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί» (Κατὰ Ματθαῖον, 11:20-24).

3) Δυισμός

Ἐκδηλος εἶναι καὶ ὁ ἐντονος δυισμός στο κήρυγμα του Ἰησοῦ. Ο Ἰησοῦς χωρίζει τὸν κόσμο σε ἐπίγειο καὶ οὐράνιο. Καθορίζει ὅτι μόνο δύο ἐπιλογές ἔχει ὁ ἄνθρωπος. Χωρίζει τὰ συστατικὰ του ἀνθρώπου σε ψυχὴ καὶ σῶμα, ὅπου ἀνουψώνει τὸ πρῶτο καὶ υποβαθμίζει τὸ δεύτερο. Ὑπάρχει τὸ βασίλειο του Θεοῦ καὶ τὸ βασίλειο του

Διαβόλου.

Ας δούμε κάποια χωρία...

-«οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίοις δουλεύειν» (Κατά Ματθαῖον, 6:24).

-«εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης: ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν» (Κατά Ματθαῖον, 7:13-14).

-«μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι: φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ» (Κατά Ματθαῖον, 10:28).

-«ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς» (Κατά Ματθαῖον, 10:35).

-«ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει» (Κατά Ματθαῖον, 12:30).

-«εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;» (Κατά Λουκᾶν, 11:18).

4) Παραβολές

Ο Ιησούς δίδασκε με παραβολές. Δηλαδή, έπλαθε κάποιες ιστορίες που είχαν αλληγορικό νόημα και με αυτές προσπαθούσε να μεταδώσει τα δικά του μηνύματα. Σε ποιούς απευθύνονταν και γιατί δίδασκε με αυτόν τον τρόπο;

προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ, διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ

καὶ περισσευθήσεται: ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν.

(Κατὰ Ματθαῖον, 13:10-13)

Ο λόγος λοιπόν, για τον οποίο μιλούσε με παραβολές προς τον όχλο, ήταν επειδή δεν τους δόθηκε το να γνωρίσουν τα μυστήρια της Βασιλείας των ουρανών. Η εκ παραλλήλου σύγκριση του χωρίου όπως αναφέρεται στο «Κατὰ Λουκάν», ίσως να διαφωτίσει περισσότερο το σημείο αυτό: «Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν» (8:10). Το «δεν τους δόθηκε», εξαρτάται άμεσα με την ίδια την παραβολή. Όταν μιλούσε παραβολικά, χωρίς να δίνει την εξήγηση, είναι απολύτως φυσικό οι ακροατές να μην καταλαβαίνουν. Οι ακροατές του, δεν σήμαινε ότι ήταν και μαθητές του. Ότι δηλαδή, είχαν ασπαστεί την διδασκαλία του. Συνεπώς, το «δέδοται» και το «ου δέδοται», έχει

άμεση συνάφεια με το αν έμπαιναν στο κύκλο των οπαδών του ή όχι. Για όσους δεν προσχωρούσαν στην ομάδα, ίσχυε η παραβολή. Για όσους όμως έμπαιναν στην ομάδα του Ιησού, στον κλειστό κύκλο των «μυημένων», ο Ιησούς τους έδινε τις ερμηνείες κατ' ιδίαν: *«τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν: χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα»* (Κατά Μάρκον, 4:33-34). Το ότι ο Ιησούς προσπαθούσε να πιάσει οπαδούς και να τους μυήσει στην ομάδα του, φαίνεται και από το «κατά Ιωάννην» ευαγγέλιο, όπου οι απόστολοι βάπτιζαν. Το βάπτισμα (όπως και η διδασκαλία), αποτελούν στοιχεία μύησης. Το βάπτισμα αυτό, δεν είχε καμία σχέση με το χριστιανικό βάπτισμα, που θεσπίστηκε αργότερα. *«ὡς οὖν ἔγνω ὁ ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ ἰωάννης καίτοιγε ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ»* (4:1-2).

5) Αντιδιαλεκτικός χαρακτήρας

Ο Ιησούς δεν διαλέγεται. Κηρύττει. Αυτό είναι δείγμα δογματισμού και μη ανοχής στην αντίθετη άποψη. Πουθενά δεν δείχνουν τα ευαγγέλια τον Ιησού να διαλέγεται, με την πραγματική σημασία του όρου. Μόνο στο «Κατά Ιωάννην» διασώζονται κάποιοι «διάλογοι». Σημαντικότεροι, οι διάλογοι με τους γραμματείς και νομοδιδασκάλους των Ιουδαίων. Ας δούμε κάποια σημεία, έχοντας κατά νου, ότι το συγκεκριμένο ευαγγέλιο είναι

αντι-ιουδαϊκό. Στην πραγματικότητα, ο Ιησούς δεν μπορούσε να αντέξει μια ουσιαστική συζήτηση με τους γνώστες των θρησκευτικών πραγμάτων της εποχής.

Στον διάλογο με τον Νικόδημο, ο οποίος ήταν μέλος του θρησκευτικού συνεδρίου, παρουσιάζεται ο Νικόδημος να πηγαίνει νύχτα στον Ιησού και να βεβαιώνει την εκ του Πατρός έλευση του δεύτερου. «*ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ*

σημεῖα δύναται ποιεῖν ἂ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ» (Κατὰ Ἰωάννην, 3:2).

Εντυπωσιάζει το γεγονός ότι ο συγγραφέας του ευαγγελίου, βάζει τον Νικόδημο αλλά και κάποιους άλλους τους οποίους δεν κατονομάζει, να αναφέρουν τον Ιησού ως «διδάσκαλο» και όχι ως «μεσσία». Επίσης, ότι πείθονται από τα σημεία, τα θαύματα, χωρίς να κάνει λόγο για εκπλήρωση προφητειών.

Ασφαλώς, κανένας νομοδιδάσκαλος δεν είχε τα παραπάνω ως αποδείξεις

μεσσιανικότητας. Ο προσδοκώμενος Μεσσίας τους, ούτε διδάσκαλος θα ήταν, ούτε θα έκανε θαύματα. Οι προφητείες των Ιουδαίων μιλούσαν πολύ καθαρά για έναν στρατηλάτη θεόσταλτο, ο οποίος με τις νίκες του θα έδινε στον Ισραήλ όχι μόνο την ελευθερία του από τους εχθρούς του, αλλά θα έκανε τον Ισραήλ κυρίαρχο πάντων και την λατρεία του Γιαχβέ παγκόσμια. Αυτά βρίσκονται στα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης. Το δε βιβλίο «Ησαΐας», θα μπορούσε

να θεωρηθεί ως σιωνιστικό κείμενο.

Στο έβδομο κεφάλαιο, κάποιιοι από τα Ιεροσόλυμα διερωτώνται αν οι θρησκευτικοί άρχοντες των Ιουδαίων αναγνώρισαν τον Ιησού ως «Χριστό». Κάτι τέτοιο θα ήταν δυνατό να γίνει μόνο υπό την προϋπόθεση ότι θα εξέταζαν τις Γραφές τους και θα διαπίστωναν πράγματι ότι εκπληρώνει την μεσσιανική προφητεία. Όμως, ούτε εδώ συμβαίνει κάτι τέτοιο. Σε κανένα σημείο των τεσσάρων

«κανονικών» ευαγγελίων δεν παρουσιάζεται ο Ιησούς να αποδεικνύει μέσα από τις Γραφές, στίχο προς στίχο, ότι ήταν πράγματι ο αναμενόμενος Μεσσίας τους. Πάντα γενικότητες, ποτέ συγκεκριμένα πράγματα («εἰ γὰρ ἐπιστεύετε μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί, περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν» [Κατὰ Ιωάννην, 5:46]), όπως επίσης και επίκληση χωρίων που δεν υπάρχουν στην Παλαιά Διαθήκη (Κατὰ Ιωάννην, 7.38). Πάντα μεταφορές και αλληγορίες, ποτέ κατά

κυριολεξία (όπως λ.χ. η ύψωση του φιδιού στην έρημο, που εικονίζει την ύψωση του Ιησού στον σταυρό). Αντί λοιπόν να αποδείξει ότι ήταν αυτό που ισχυρίζονταν, τους έλεγε ότι ήταν αληθινός εκείνος που τον έστειλε και τον οποίο αυτοί δεν γνώριζαν.

Στο όγδοο κεφάλαιο οι Φαρισαίοι ισχυρίζονται ότι ο Ιησούς μαρτυρεί για τον εαυτό του. Αυτό έχει το νόημα ότι ο Ιησούς ισχυρίζεται χωρίς να αποδεικνύει. Μάλιστα, κατά τον

Νόμο, κάθε μαρτυρία έπρεπε να στηρίζεται το λιγότερο σε δύο ή τρείς μάρτυρες.

«Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς• ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω• ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπάγω» (8:13-14). Η απάντηση του Ιησού ήταν ότι η μαρτυρία του είναι αληθινή διότι...ξέρει από πού ήλθε και

που πηγαίνει, ενώ αυτοί δεν γνώριζαν! Βεβαίως, όπως φαίνεται από την συνέχεια, ο Ιησούς ήξερε τι έλεγε ο Νόμος: «τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθῆς ἐστίν» (στ. 17). Ο δεύτερος μάρτυρας που βάζει ο Ιησούς, είναι ο Πατέρας του που τον έστειλε: «ἐγὼ εἶμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑαυτοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμπσας με πατήρ· ἔλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἐστίν ὁ πατήρ σου ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε καὶ

τὸν πατέρα μου ἤδείτε ἂν». Στο ερώτημα, «πού είναι ο πατέρας σου;», ο Ιησούς απάντησε ότι δεν γνωρίζουν ούτε αυτόν ούτε τον πατέρα του. Εάν γνώριζαν τον ίδιο, θα γνώριζαν και τον πατέρα του.

Στο δέκατο κεφάλαιο, οι Ιουδαίοι βρίσκουν τον Ιησού και του απευθύνουν το εξής απλό: «ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησία» (10:24). Θα περίμενε κανείς ότι ο Ιησούς θα τους αποδείκνυε από τους προφήτες

και το Νόμο ότι ήταν αυτός που περίμεναν. Ωστόσο, τους είπε: *«εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ»*. Απλά το ισχυρίστηκε. Η απόδειξη όμως δεν ήρθε από τις Γραφές, αλλά από τα θαύματα, κατά τον συγγραφέα του ευαγγελίου. Οι Ιουδαίοι όμως γνώριζαν πολύ καλά από την παράδοσή τους, ότι κανένα θαύμα και κανένα τεράστιο σημείο δεν θα μπορούσε να είναι απόδειξη για κάτι. Το αντίθετο μάλιστα. Θα

μπορούσε να είναι μια δοκιμασία από τον Γιαχβέ, προκειμένου να αποδειχτεί η πίστη του λαού στο θέλημα εκείνου. Μάλιστα, οι παραβάτες που θα πείθονταν σε αυτούς τους ψευδοπροφήτες που θα τους επιδείκνυαν θαυμαστά πράγματα και θα τους έβγαζαν από την διδασκαλία, θα τιμωρούνταν αυστηρά από τον θεό (πρβλ. Δευτερονόμιο, κεφ. 13). Η δικαιολογία του Ιησού για την δικαιολογημένη απιστία τους στους ισχυρισμούς του, είναι ότι δεν ήταν από τα πρόβατα τα δικά του!

Στον διάλογο με τον Πιλάτο, όταν ο Πιλάτος έθεσε το μέγιστο φιλοσοφικό ερώτημα «τί είναι αλήθεια;», ο Ιησούς δεν απάντησε και ο ευαγγελιστής έβαλε τον Πιλάτο να βγαίνει έξω από το πραιτόριο. Όπως παρατηρεί ο Πορφύριος...

Γιατί ο Χριστός δεν είπε ούτε έναν λόγο αντάξιο σοφού και θεϊκού ανθρώπου ούτε στον αρχιερέα όπου τον οδήγησαν ούτε στον κυβερνήτη, ενώ μπορούσε και τον δικαστή και τους παρευρισκομένους να

τους διαπαιδαγωγήσει και να τους κάνει καλύτερους, αλλά ανέχτηκε τα χτυπήματα με το καλάμι, τα φτυσίματα και το αγκάθινο στεφάνι; [...] Έπρεπε να είχε απευθύνει κάποια σπουδαία και σοφά λόγια προς τον Πιλάτο, τον δικαστή του και όχι να κάθεται να τον βρίζουν χυδαία σαν κανέναν ασήμαντο.

(απ. 63)

Διομήδης